A. D. 1893

CURRENDA IV.

Patronowi kościoła czy wolno podawać patenę i kropidło?
Odp. NIE WOLNO.

W tej mierze udzielamy Wielebnemu Duchowieństwu do wiadomości i zastosowania się odpowiedź, którą z okazyi zażalenia wniesionego do Konsystorza Biskupiego w sprawie podawania pateny i kropidła patronom kościołów parafialnych musieliśmy wydać. *Wzywamy WW. Duchowieństwo, aby tę odpowiedź uważało za instrukcyą do postępowania:*

„Na pismo Pańskie czuję się obowiązanym wyjaśnić W. Panu sprawę o dawaniu patronom kościołów parafialnych pateny do pocałowania, o którą się W. Pan dopominasz.

„A najprzód ogólne liturgiczne prawo kościelne zabrania podawać świeckim osobom patenę. Tak uczą najznakomitsi liturgiści De Herdt, str. 222 i Falise, str. 162.

„Dalej mylnem jest zdanie Pańskie, że w całej Polsce, jak długa i szeroka, zachowuje się ten zwyczaj, gdyż Synody: Wileński r. P. 1686, Chełmski 1694 i 1717 zakazały go.

„Niedawno na Stolicy Prymasowskiej Poznańsko-Gnieźnieńskiej rządzący, dziś Kardynał S. K. R. Ledóchowski r. 1868 Dekretem IV. zabronił podawać patenę świeckim.

„Niektóre Synody Kościoła Polskiego jak Poznański 1738, Gnieźnieński 1720, Łucki 1726, Płocki 1733, Chełmski 1745, pozwalały, aby Kapłan *po odprawionej Sumie podał patronowi — nie patenę* — ale Krzyż lub pacyfikał, byle Patron wyszedłszy z ławki, ukląkł na ostatnim stopniu Ołtarza. Taką normę i ja z okazyi pojedynczego wypadku przepisałem. Gdy zaś kanonicznie wizytuję kościoły, wówczas przez kapłana, który mi przy Mszy św. ministruje, podaję *nie patenę,* ale pacyfikał Patronowi i rodzinie jego. Jeśli celebra odprawia się z assystą, może ministrujący podać Patronowi *pacyfikał* — nie patenę — przed Komunią, ale zawsze pod warunkiem, że Patron uklęknie na ostatnim stopniu ołtarza. Gdy kaplan sam celebruje, nie wolno mu tego czynić, ale musi odłożyć podanie pacyfikału do chwili, kiedy ma odejść od ołtarza.

Kropidła nie wolno według przepisów liturgicznych nikomu a nawet duchownym podawać, tylko osobom panującym, tychże namiestnikom i biskupowi.

Owe przywileje w kościele Polskim weszły były w zwyczaj względem tych, którzy bądź zbudowaniem nowego Kościoła, bądź znacznem wyposażeniem probostwa i świątyni, zasłużyli się. Dziś tem mniej mogą bydź wprowadzane, im szczuplejsze stosunkowo do potrzeb Kościoła składane bywają datki Ustawą przepisane, tudzież z uwagi na postanowienia wyżej cytowane.

Raczy W. Pan to wyjaśnienie przyjąć z uwagą, że gdziekolwiek inną praktykę widziałeś, była ona starem nadużyciem, a nie prawem, które przez nadużycia nie może tracić swej mocy.

Rozporządzenie czyli Instrukcya

c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego we Lwowie

z d. 8 listopada 1890 l. 256 pod względem podnoszenia odsetek od obligacyj propinacyjnych.

Odpis obwieszczenia c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego ogłoszonego w części urzędowej Gazety lwowskiej z dnia 8 listopada 1890 l. 256.

Chcąc ułatwić właścicielom pisanych, tudzież winkulowanych 4⁰/₀ obligacyi gal. funduszu propinacyjnego pobór odsetek i kapitałów za wylosowane obligacye, postanowiła c. k. Dyrekcya gal. funduszu propinacyjnego uzupełnić rozporządzenie swe z d. 8 maja 1890 l. 10224|Dfp. w sposób następujący:

Właściciele pisanych, jakoteż winkulowanych obligacyi propinacyjnych mogą złożyć w którymkolwiek z c. k. urzędów podatkowych w terminach *od 1 do 20 grudnia i od 1 do 20 czerwca* każdego roku tak obligacye pisane, jak i arkusze płatnicze na odsetki od obligacyi winkulowanych, od których życzą sobie pobrać odsetki, wraz z kwitami na odebrane odsetki, które to kwity mają być wystawione w prawnej formie, *ale bez stempla.*

Właściciele obligacyi pisanych mogą w razie, jeżeli która z obligacyi drukowanych, obligacyami pisanemi objętych, została wylosowaną złożyć w powyższych terminach w którymkolwiek z c. k. urzędów podatkowych, celem podniesienia kapitału za obligacyę wylosowaną odnośną obligacyę pisaną wraz z kwitem na odebrany kapitał. Kwit ma być wystawiony w prawnej formie, *ale bez stempla.*

Właściciele obligacyi drukowanych na pewien cel zawinkulowanych, mogą w razie wylosowania tych obligacyj, złożyć je także w powyżej oznaczonych terminach w którymkolwiek z c. k. urzędów podatkowych wraz z kwitami na odbiór kapitału, jeżeli do odebrania takowego są uprawnieni.

C. k. urzędy podatkowe obowiązane są przyjmować w powyższych terminach od stron obligacye, arkusze płatnicze i kwity za potwierdzeniami odbioru.

Z upływem dnia 20 grudnia, względnie 20 czerwca każdego roku nie będą już c. k. urzędy podatkowe przyjmować więcej w mowie będących obligacyi, arkuszów płatniczych i kwitów, a strony interesowane będą musiały po upływie powyższego terminu odnosić się same *wprost* do c. k. głównej kasy krajowej jako kasy gal. funduszu propinacyjnego o wypłatę prowizyi i kapitału za wylosowane obligacye.

W pierwszych dniach stycznia, względnie lipca każdego roku będą c. k. urzędy podatkowe zwracać obligacye, względnie arkusze płatnicze i wypłacać odsetki, względnie kapitały za nieostemplowanem pokwitowaniem umieszczonem na odwrotnej stronie potwierdzenia wydanego stronom przy odbiorze obligacyi arkuszów płatniczych i kwitów.

Co się podaje do powszechnej wiadomości.

Z c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

SPRAWOZDANIE

z czynności damskiego Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Tarnowie

za rok 1892.

Protektor Towarzystwa: ***Najprzew. Imci X. biskup Ignacy Łobos.***

Prezesowa: *vacat.* — Wice Prezesowa: *Zofia Dolińska* — Kasyerka: *Ludwika Koncka* — Sekretarka: *Wanda Kornicka* — Kierownik duchowny: *X. Stanisław Walczyński.*

Członków czynnych ***28*** — Członków wspierających ***54***.

Ubogich na opiece Towarzystwa zostających: *a) rodzin 33* (składały się z 125 głów); *b) pojedyńczych ubogich 27; c) nieuleczalnych chorych 3.*

Dochody:

Pozostałość z roku 1891	129	złr.	85 ct.
Datki członków . . .	563	„	24 „
Datki P. T. Dobrodziejów:			
a) J. O. książę Eust. Sanguszko . . .	100	złr.	— ct.
b) ś. p. M. Korczyk .	100	„	— „
c) JWny Najprzew. Im. X. biskup Łoboś .	76	„	— „
d) Kasa Oszczędności Tarnowska . . .	200	„	— „
Z koncertu Towarz. św. Wojciecha . . .	150	„	— „

Wydatki:

Zapłacono ubogim pomieszkanie w kwocie .	281	złr.	55 ct.
Na zaopatrzenie sierót wydano	20	„	— „
Na pomoc w handlu dano jednej rodzinie . . .	11	„	70 „
Chorym zapłacono leki w kwocie	20	„	— „
Na koszta podróży do Rymanowa, Trenczyna i do kliniki zapłacono chorym . .	18	„	— „
Na pogrzebanie zmarłych	8	„	— „

Z koncertu w ogrodzie miejskim	45 złr.	52 ct.
Z koncertu promenadowego	119 „	16 „
Razem	1483 „	77 „

Rozdano 2610 kg. chleba za	365 złr.	40 ct.
„ 1375 „ mąki za	220 „	— „
„ 2431 lit. kaszy za	233 „	10 „
„ 560 kg. mięsa za	302 „	40 „
„ węgla za . . .	8 „	08 „
Koszta administracyi . .	19 „	— „
Razem wydano	1507 złr.	23 ct.

Zestawienie:

Dochód	1483 złr.	77 ct.
Wydatki	1507 złr.	23 ct.
Pozostaje niedobór	23 złr.	46 ct.

Tarnów, dnia 15. Stycznia 1893.

SPRAWOZDANIE

z czynności Towarzystwa św. Wincentego a Paulo (Konferencya św. Michała Arch.) w Bochni za rok 1892.

Prezes: *Dr. A. L. Serafiński*, Adwokat krajowy, Burmistrz miasta Bochni. — I. Wice Prezes: *Antoni Brandt*, pens. Radca Sądu obwodow. — II. Wice Prezes: *Ks. Franciszek Lipiński*, Proboszcz i Dziekan Bocheński. — Sekretarz i Skarbnik: *Ks. Stanisław Czerski*, wikar. przy kościele parafialnym.

Członków czynnych *19* — honorowych *26* — wspierających *9*.

Posiedzenia konferencyi odbywały się co tydzień na plebanii, w poniedziałek.

Rodzin zostających pod opieką Towarzystwa z końcem grudnia *85*. Nadto utrzymywało Towarzystwo swoim kosztem *1* chłopca sierotę w terminie u krawca i *2* sieroty na wychowaniu u osób prywatnych w Bochni.

Przychód:

Pozostałość z r. 1891 . .	394 złr.	15½ ct.
Kwesta tygodniowa . .	623 „	98½ „
Od Członków honorowych	64 „	68 „
Datki Członków wspierających	459 „	02 „
Ze skarbonek, umieszczonych w lokalach publicznych	280 „	10 „
4% list zastawny Towarz. kred. ziemsk. dar ś. p.		

Rozchód:

Chleb	516 złr.	60 ct.
Kasza	349 „	92 „
Mięso	137 „	— „
Węgle	189 „	06 „
Mieszkania	169 „	50 „
Święcone wielkanocne . .	41 „	60 „
Strucle na święta Bożego Narodzenia	23 „	68 „
Utrzymanie sierót . . .	70 „	— „
Jednorazowy datek dla ucz-		

ks. Feliksa Gondka, nominalnej wartości . . 1000 złr. — ct.
Razem 2820 złr. 94 ct.

nia gimnaz. na ubranie i mieszkanie . . . . 26 złr. — ct.
Dla ochronki jednorazowy datek . . . . 27 „ 88 „
Wsparcia nadzwyczajne jednoraz. . . . . . . 25 „ 28 „
Wydatki administracyjne . 5 „ 10 „
Razem 1581 złr. 62 ct.

Zestawienie:

Przychód	2820 złr.	94 ct.
Rozchód	1581 „	62 „
Pozostało w kasie Towarzystwa na r. 1893	1239 złr.	32 ct.

Przykład rzadkiej ofiarności.

Już z Szematyzmu dyecezalnego mogło Czcigodne Duchowieństwo powziąć pocieszającą wiadomość o pięknem rozkrzewianiu się w naszej Dyecezyi młodziutkiego jeszcze, w porównaniu z innemi, Zgromadzenia zakonnego Sióstr Służebniczek N. M. P. Gdy przed niewielu laty dwie zaledwo istniały u nas ochronki pod opieką Służebniczek zostające, dziś mamy takowych *dziewięć* z 34 siostrami, a dwie w najbliższym czasie mają być otworzone.

Służebniczki — to córki naszego ludu, które jako takie mogą się cieszyć u niego zupełnem zaufaniem i wywierać na ludność wiejską wpływ bardzo zbawienny.

Według najświeższego sprawozdania, które Nam przedłożył dotyczący komisarz biskupi, uczęszcza do ochronek przez nich prowadzonych około 600 drobnych dzieci wieśniaczych, nadto zaglądają tamże i większe dziewczęta dla wprawienia się w ręczne roboty kobiece i zaczerpnięcia ducha religijnego przez pobożne czytania i wspólną modlitwę. Służebniczki są aniołami pocieszycielami chorych i umierających, których pielęgnują i przygotowują na ostatnią drogę; na żywych i ciężko pracujących w polu działają w kierunku moralnym pracując z nimi przykładnie we wszystkich robotach gospodarczych.

Niemałą zatem oddają przysługę naszemu krajowi, którzy się mieniem swojem przyczyniają do założenia podobnych ochronek wiejskich. Za przykład pod tym względem możemy postawić *prostego chłopka, Wojciecha Totonę z Zagorzyc, parafii Góra Ropczycka*, który chcąc dać podstawę do założenia ochronki w swojej rodzinnej wiosce pod opieką Służebniczek, ofiarował w tym celu swój cały majątek wartości około 1000 złr. a nadto swoją własną osobę na wszystkie w przyszłości możliwe usługi. Czyn tak wspaniałomyślny, za który szlachetnemu ofiarodawcy podziękowaliśmy osobnem pismem i błogosławieństwem pasterskiem, zasługuje na to, aby o nim wiedziała szersza publi-

czność, i dlatego na tem miejscu podajemy go do wiadomości z poleceniem, aby Czcigodne Duchowieństwo, przy nadarzonej sposobności, w swoich naukach dla ludu wspomniało o tem, jako o czynie rzadkiej ofiarności, ku zbudowaniu swoich parafian.

L. 4804.

W sprawie małżeństw z bawarskimi poddanymi

otrzymaliśmy następny reskrypt, który stósownie do polecenia Wys. c. k. Namiestnictwa Wielebnemu Duchowieństwu do wiadomości i ścisłego zastósowania się udzielamy.

C. k. Minist. spraw. wewn. l. 9576. Reskryptem tutejszym z 9 marca 1882 l. 17461/81, wydanem w porozumieniu z Ministerstwami sprawiedliwości i wyznań, zwrócono uwagę, że poddani bawarscy potrzebują do zawarcia małżeństwa świadectwa (Verehelichungszeugniss), wydanego od właściwej władzy (Districtsverwaltungsbehörde). Skutkiem tego Bawarczykom w Austryi tak długo żenić się nie wolno, póki tego świadectwa według przepisów legalizowanego nie przedłożą tak, że według prawa bawarskiego z 16 kwietnia 1868 i nowelli z 23 lutego 1872 małżeństwo, bez wspomnionego świadectwa zawarte, jest nieważnem, a tem samem prawa do przynależności państwowej dla żony i dzieci nie nadaje.

Niektóre z tych postanowień zostały najnowszem rozporządzeniem rządu bawarskiego i to w sposób następny zmienione.

„Brak dotyczącego świadectwa nie wpływa na prawomocność zawartego mał-„żeństwa i jedynie tylko ze względu na przynależność żony i dzieci w niem spłodzo-„nych, albo przez niego legitymowanych, nie ma skutków prawowitego małżeństwa, i to „tak długo, dopóki świadectwo to dodatkowo uzyskanem nie zostanie. Żona przyna-„leży do swej dawniejszej ojczyzny a dzieci idą za nią. Jeżeli ona przez zamążpójście „uzyska bawarską przynależność państwową, przynależeć będzie z dziećmi, w małżeń-„stwie tem zrodzonemi lub przez nie legitymowanemi do gminy męża. Bez pokrzyw-„dzenia praw osób trzecich przepisy te zastósować należy i do tych małżeństw, które „według prawa z 16 kwietnia 1868, względnie z 23 lutego 1872 lub dawniejszych „ustaw miały być jako nieważne traktowane.“

Z tych w Bawaryi już zastósowanych postanowień, okazuje się, że przepisy, o ile tyczą się obowiązku przedkładania wzmiankowanege świadectwa, pozostały nienaruszone; że jednakowoż brak jego nie pociąga za sobą nieważności małżeństwa, że tedy ożenienie się bawarczyka z austryaczką bez świadectwa, jeżeli tylko inne unieważniające przeszkody nie zaszły, jest prawnem, i że w takim wypadku żona oraz dzieci w tem małżeństwie spłodzone albo przez toż małżeństwo legitymowane, przynależność państwową w Bawaryi uzyskać mogą.

Gdy tedy przytoczone postanowienia ustawy z 17 marca 1892 działają wstecz i do tych małżeństw zastósowane być mogą, które dotąd za nielegalne uważanemi

były, zawiadamia się o tem z poleceniem, aby o zaszłej w tym względzie zmianie podwładne urzędy i organa pouczyć z tą wyraźną uwagą, że obowiązek dostarczenia świadectwa trwa i dalej, że w krajach tutejszych na małżeństwo bawarczyka z austryaczką nie należy zezwalać, dopokąd wspomniane należycie legalizowane świadectwo przedłożonem nie zostanie. Wszystkie zaś inne postanowienia, o ile nie tyczą się skutków braku świadectwa na prawomocność małżeństwa, pozostają w całej swej mocy.

Wiedeń 2 listopada 1892. ***Erb*** *mp.*

Dalszy ciąg Ofiar na Jubileusz Ojca św.

(Vide Curr. III. a. c.).

Po wydrukowaniu Kurrendy IIIciej nadesłały Parafie: Mogilno 5 złr. — Krużlowa 6 złr. — Tylicz 3 złr. — Olszyny 5 złr. — Mielec 5 złr. — Tuchów 12 złr. 50 ct. — Gawłuszowice 10 złr. — Szynwałd 5 złr. — Tropie 5 złr. — Chorzelów 19 złr. 19 ct. — Słupiec 8 złr. — Klaryski ze St. Sącza 17 złr. — Jakóbkowice 24 złr. — Szczurowa 8 złr. — Muszyna 20 złr. — *JWny p. Stanisław Doliński, prezes c. k. Sądu obwod. w Tarnowie 100 franków w złocie* — X. Michał Cieślik 1 złr. — *Jan Cebulak, wieśniak z Kozłowa paraf. Dębica 20 złr.* — Razem 213 złr. 69 ct. Z wykazanymi w Kurrendzie III. 3842 złr. 85 ct. zebrano na Jubileusz Ojca Św. do dnia 23 lutego 1893 łączną kwotę = ***4056 złr. 54 ct. a. w.***

Na restauracyę Katedry zebrano

w czasie od dnia 21go grudnia 1892 do dnia 23go lutego 1893.

Rada powiatowa Tarnowska 200 złr. — Za pośrednictwem Dr. Józefa Rettingera w Krakowie N. 25 złr. — Parafie: Jodłówka 2 złr. 37 ct. — Pisarzowa 2 złr. — Kamionka m. 1 złr. 60 ct. — Żegocina 1 złr. — Nowe Rybie 2 złr. 81 ct. — Łososina górna 2 złr. 50 ct. — Słopnice kr. 2 złr. 50 ct. — Limanowa 2 złr. — Męcina 1 złr. — Ujanowice 3 złr. 19 ct. — Cmolas 5 złr. — Korzenna 5 złr. — Sobolów 5 złr. 8 ct. — Uszew 3 złr. 50 ct. — Pstrągowa 6 złr. 80 ct. — Jazowsko 33 złr. 20 ct. — Przecław 7 złr. 80 ct. — Pleśna 7 złr. 97 ct. — Brzesko 3 złr. 30 ct. — Mała 3 złr. 81 ct. — Poremba radlna 2 złr. 5 ct. — Bochnia 10 złr. — Chełm 7 złr. 77 ct. — Łapczyca 5 złr. — Nowy Wiśnicz 3 złr. — Radgoszcz 6 złr. — Jakubkowice 5 złr. — XX.: Dr. Kopyciński 10 złr. — Ruczka 10 złr. — Planeta 3 złr. — Chwalibóg 10 złr. — Grębosz 10 złr. — Franc. Sikora 2 złr. — Łuczkosiński 5 złr. — Ratowski 5 złr. — Brożonowicz 25 złr. — Pocilowski 20 złr. — Depowski 10 złr. — Unger 5 złr. — Kahl 30 złr.

Głowacz 500 złr. — Pięch 3 złr. — Suwada 22 złr. 40 ct. — Kletta 30 złr. — Jan Kmietowicz 6 złr. — O. Eustach 6 złr. — Maciaszek 2 złr. 55 ct. — *N. N. 1000 złr.* — Owsianka 20 złr. — *X. X. 300 złr.* — Warzewski 5 złr. — Amalia Szlapek 5 złr. — Jan Zmarzły 2 złr. — Stan. Pietrzycka 5 złr. — Dr. Wład. Pietrzycki 5 złr. — Jaś Pietrzycki 1 złr. — Fr. Łazarski 2 złr. 50 ct. — Wikt. Korzonek 4 złr. — Z fundacyi Iwelskiej % 8 złr. 93 ct. — Józef i Wanda Jakubowscy 6 srebr. łyżeczek — N. N. 11 złr. — Teresa Zając 25 złr. — Zuzanna Miłoś 1 złr. — Róża IX. 9 złr. — Róża XXI. 8 złr. — Róża XVI. 6 złr. — Michał Ostręga 1 złr. — Ludwika Golec 1 złr. — N. N. 7 złr. — Maryanna Łabno 1 złr. — Gofron Wojciech ze Szczurowej 2 złr. — Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie za IV. kwartał r. 1892 99 złr. 35 ct. — Dr. Leżański 10 złr. — z Dek. Łąckiego 5 złr. 25 ct. — Razem = 2628 złr. 23 ct. *Z kwot subskrybowanych dotąd wpłynęło:* 1) z Dekanatu Bobowskiego 65 złr. 50 ct. — 2) z Dek. Brzeskiego 34 złr. — 3) z Dek. Bocheńskiego 26 złr. — 4) z Dek. Czchowskiego 43 złr. — 5) z Dek. Dąbrowskiego 10 złr. — 6) z Dek. Łąckiego 5 złr. — 7) z Dek. Mieleckiego 12 złr. — 8) z Dek. Radłowskiego 91 złr. 50 ct. — 9) z Dek. Tarnowskiego 13 złr. — 10) Kler miasta Tarnowa 168 złr. a. w. czyli z subskrypcyi wpłynęło = 468 złr. — Ogółem tedy zebrano = 3096 złr. 23 ct. Gdy z końcem r. 1892 pozostał niedobór 3269 złr. 01 ct. przeto dnia 23 lutego r. 1893 pozostaje ***niedoboru 172 złr. 78 ct. a. w.***

Mutationes inter Ven. Clerum.

Michalik Iosephus, Curatus de Książnice const. Decanus Radomyślensis — *Głowacz Ioannes,* Curatus de Brzozowa const. Vice Decanus Tuchoviensis et decor. R. M. — *Hołda Ioannes* e Brzeziny transl. ad Cmolas. — *Sosin Franc.* e Słopnice ad Wierzchosławice — *Kapała Petrus,* constit. administr. spir. in Siedliska — *Owsianka Mich.*, instit. ad Benefic. de Zalasowa — *Boxa Ios.*, const. administr. in Iwkowa.

Piis ad aram precibus commendantur:

anima p. m. ***Mathiae Dzielski,*** anteacti Parochi de Gawluszowice, qui die 4. Januarii in Jawornik repente e vivis est ablatus.

anima p. m. ***Joannis Turley,*** S. Th. D. et Profess. emeriti, qui die 29 Januarii Bochniae, Sacram. provisus pie in Domino obdormivit, Societati precum pro felici morte ***adscriptus.***

anima p. m. ***Franciscus Tokarski,*** presbyteri Jubilati, (dioec. Premisl.) qui die 30 Jan. Tarnoviae in Domino obdormivit.

anima p. m. ***Caroli Rodziński,*** Parochi de Iwkowa, qui 8 Febr. Stis provisus, mortuus est.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 24 lutego 1893.

IGNACY — ***X. Stanisław Walczyński***

Biskup, — *Wikaryusz generalny, kanclerz.*

W drukarni Józefa Styrny w Tarnowie, 1893. — Nakładem Kleru Dyecezalnego.